

so pri volilnih komisijah odločali Angleži in Italijani, nam je nemška zmaga, ki je bila kljub vsemu vendarle zelo pičila — večina za Avstrijo je znašala le 6746 glasov — vsaj malo razumljiva. Zlasti ima Italija za volilni izid »velike« zasluge. Znan socialist dr. Otto Bauer je zapisal leta 1923 v svoji knjigi »Avstrijska revolucija«, da je bilo mogoče Avstriji samo zato doseči ta politični uspeh, ker je imela Italija vojaške interese, da dolina Drave ne pride v roke Jugoslaviji. Predsednik italijanske delegacije princ Livi Borghese je dobil od koroške deželne vlade kot nagrado lepo vilo ob Vrbskem jezeru...

Vendar bi naše pisanje ne bilo zgodovinsko dovolj resnično, če bi za izgubo Koroške iskali samo zunanji vzroki. Mnogo, morda največ krivde, je na nas samih, na razmerah, ki so bile v naši lastni državi. Nekdo, ki je v onih dneh živel in deloval na Koroškem, je leta 1922 zapisal: »To, kar se je zgodilo na Koroškem, se je moralo zgoditi z vso nujnostjo. Ako bi ob takih prilikah plebiscit dobili, bi se moral zgoditi naravnost čudež.« Natanko opisuje vse brezglavo in breznačelno delovanje naših političnih in vojaških oblasti, katerih interesi so se le preveč križali. S svojim nespretnim postopanjem, ko nismo nudili Koroški ne politično ne gospodarsko ničesar, smo odbili od sebe ono tretjino koroških Slovencev, ki je bila še omahljiva, pa je tvorila jeziček na tehtnici. Centralizem juga in prepripi v domači državi pač niso mogli

Proti trdi stolici in hemoroidom, spremljanim s pritiskom krvi, močnim utripanjem srca, glavoboru, je naravna

FRANZ - JOSEFOVA

grenčica že davno preskušeno domače sredstvo.

Prava

FRANZ - JOSEFOVA

voda deluje mlo in zanesljivo odpravi, a poleg tega niti v zastarelih primerih ne odreče.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

privabiti neodločne mase, ki jo je nemška propaganda zasula z obljubami in gmotnimi dobrinami. Iz tega se učimo za prihodnje dni!

Danes živi naš človek na Koroškem teže, kakor kdajkoli. Brez vsake slovenske šole, brez izobraženstva in še gospodarsko uničen. Umira. Bodimo odkriti! Ne vemo, kako dolgo še vzdrži. Pa naše tnanje ga ne bo rešilo, ampak samo delo. In sicer najprej delo — doma. Naš slovenski dom v Jugoslaviji mora biti politično, kulturno in gospodarsko urejen in močan. Kot tak bo vzbujal pri naših bratih onstran Karavank ponos in bo najmočnejša vaba, da si zažele nazaj. Predvsem pa: naš jug mora imeti v tem vprašanju jasne pojme in načrte, sicer bomo zopet brezglavost zagrešili.

Maribor. (80 letnica Vračkove mame.) 80 letnico je obhajala pred dnevi g. Terezija Vračko, vdova po nadučitelju. Jubilatinja je vzor krščanske matere, ki je vzgojila svoje otroke za zgled drugim staršem. Najstarejši sin je duhovni svetnik g. Evald Vračko, župnik v St. Ilju v Slov. goricah. Drugi sin Ivan je profesor v Celju, Jože posestnik v Mariboru, Ernest trgovski potnik, hčerka Ela je poročena z upokojenim učiteljem V. Šeronom v Ptuj. Sin Jože, pri katerem živi dobra mamica, je priredil za pomenljivo 80 letnico pristrčno družinsko slavo, na katerem so se spominjali dobri otroci dobrot svoje skrbne ter za visoko starost dobro ohranjene matere.

Sv. Lenart pri Veliki Nedelji. Neznani tat je odnesel posestniku Ivanu Tušek v Podgorcih 2600 din gotovine. Ko so domači kožuhalu koruzo, se je splazil skozi okno v hišo in s plenom izginil v emo. Štefanu Petek, tudi v Podgorcih, je odnesel 280 din. Za tatami sledu.

Zibika. Biser zibiške župnije je Tinska gora z romarsko cerkvijo Materé božje in sv. Ane.

ZDRAVJE SI JE LAGLJE OHRANITI KAKOR PA GA POPRAVLJATI

Zaradi tega poskrbite pravočasno, da vam bodo vsi notranji organi pravilno delovali in da se vam v telesu ne bodo mogle nabirati škodljive snovi, ki bi vam mogle okvariti zdravje. Krušen sol, ki jo jemljete vsako jutro, iztreblja usedline in zaostanke v notranjih telesnih organih, da se ne morejo zaustavljati v obistih, jetrih ali v želodcu ter ureja takó prebavo in preosnovo v telesu. Na ta način preprečuje nastanek številnih zdravju škodljivih motenj. Ako trpite na takih motnjah, začnite se zdraviti s Krušen soljo. Originalna steklenica stane 45 din in zadostja za tri mesece, mala steklenica pa stane 27 din. — Dobliva se samo v lekarnah.

Oglas res. S. br. 29613/35.

1275

Daljni in bližnji romarji obiskujejo to božjo pot. V soboto 25. septembra popoldne pa pridrži avto z dvema božjepotnikoma na Tinsko goro. Izstopita oba prevzvišena gospoda knezoškofa, mariborski in ljubljanski, da ponesejo svoje zadeve in prošnje pred tron tinske Matere božje. Ljudstvo, posnemaj svoje nadpastirje, ki romajo, da molijo pred Tolažnico žalostnih, da bi bili potrjeni po njej potolaženi in razveseljeni.

Zibika. Dne 23. septembra je bilo v Zibiki pregledovanje selekcijskih krav. Udje zadrage pripeljejo svoje živali z upom na obdaritev. Premije so prejeli le nekateri, ker je bilo pripravljene malo gotovine. To prvo premiranje krav v Zibiki pa splošno uči, da je molznicam treba priznati za delom, da je pripraviti dovolj sladke krme in da se je ravnati točno po pravilih zadrage. — V nedeljo 26. septembra so bili člani novoustanovljene gasilske čete slovesno zapri-seženi. Želimo blagoslova!

Laški okraj. Čez polovico zemeljske površine v našem okraju je poraščene z gozdom. Največja gozdna posest je jurklošterska graščina. Lastnika te posesti sta Henrik in Irena Falter. Graščina je bila nekdanj last kartuzijanskega, a pozneje jezuitskega reda. Za časa vladanja cesarja Jožefa II. 1780—1790 je prišla v svetno last. Pred približno 60—70 leti, za časa, ko je kmet

znaj koliko vojaštva radi sončarice. Preroki so utemeljevali to domnevo z dejstvom, da so imeli Angleži leta 1917 v Mesopotamiji v osrednji Aziji 6242 primerov sončarice in 524 vojakov je radi tega tudi umrlo. Italijanska vojna statistika trdi, da je bilo v dobi prodiranja v Abesinijo samo 30 vojakov zadetih od sončarice in umrlo jih je sedem. Italijani so se ubranili sončarice, ker je moral nositi vsak vojak posebno pokrivalo, ki se imenuje tropska čelada. Daje ni dobil niti en mož do sončnega zahoda niti kapljice alkohola in nato vino. Italijani niso gonili svojega vojaštva peš, ampak so ga prevažali z avtomobili.

»Še topele boš v nebesih. Prav, kakor novo rojen otrok, ki umre takoj po krstu.«

»Bog ti povrni, Veronika! Povedal bom Jezusu, kaj si mi dobrega storila. Dobra si. Tako dober kakor ti mi ni bil nihče na svetu.«

»Vesela sem, da sem ti vsaj malo mogla pokazati, kako rada te imam.«

Oslabljen je tako, da nekaj časa ni mogel spregovoriti. Dala mu je, da je goltnil požirek vode, in ga obrisala. Potem je rekel:

»Zdaj lahko umrem. Le to eno mi je žal: da se moram od tebe ločiti.«

»Saj je le za kratek čas,« ga je tolažila. »... Zdaj pa me poslušaj, Anza, kaj ti povem! Nobenega drugega ne bom vzela. Tebi ostanem zvesta vse življenje. V nebesih se spet snideva in tedaj ostaneva za zmerom skupaj.«

»Veronika! Veronika!« je zavpil in se po sili vzravnaval.

Bilo pa je prehudo zanj. Zakašljal je in omahnil, iz ust mu je privrela kri in težko je zahropel.

Veronika je pokleknila k njemu in mu zašepetala molitev na uho.

Čez nekaj časa je glasno vprašal:

»Kje si, Veronika? Ne vidim te več. Čisto temno je vse.«

»Tu sem, Anza,« je odgovorila in mu stisnila roko. »Pri tebi sem.«

Obrisala mu je pot s čela in kri z ust. Tedajci se mu je ustavila sapa; kake pol minute ni dihal. Veronika mu je glasno molila:

»O ljubi Jezus — o dobrotljivi Jezus — o sladki Jezus! Sveta Marija, mati božja in moja mati, stoj mi ob strani v tej moji zadnji uri!«

Iznemada je odprl oči in zašepetal:

»Veronika, ali vidiš, kako prihaja? O, kako je lepa!«

»Kdo pa?«

»Mati Marija,« je dahnul.

Zopet mu je sapa obstala. Potem je še enkrat hlastnil po njej in s smehljajočim se obrazom je izdihnil....

Sonce, ki je bilo že visoko, se je nagnilo nad bližnje drevo in je z zlatim žarom obsijalo glavo grofovega jagra. Veronika mu je gledala v smehljajoči se obraz, ki je bil lep, kakor da je živ, in ni trenila.

»Gospod, daj mu večni mir in pokoj, večna luč naj mu sveti!« je tiho molila.

Potem je vstala, se nagnila nad njega in ga poljubila na čelo.

Tedaj mu je še zadnjič vzdrhtelo telo, Veronika pa se je na glas zajokala.

Toda kmalu se je umirila in je rajnemu nežno zatisnila oči. Sklenila mu je roke in mu prste ovila s svojim rožnim vencem.

tudi silčno kakor zadnja leta imel hude čase, ko so šle kmetije valed nizkih cen kmetijskih pridelkov na kant, so takratni lastniki graščine dokupili še več posestev tako, da marsikje, kjer so nekdanje bile lične kmetije, je sedaj gosp. Kmetijske družine so se sveda izselile. Pred kakimi 80 leti je bilo graščini dokupljeno še od Ulica v Rimskih toplicah celo severno pobočje Velikega kozja v občini Loka pri Zidanem mostu. Ta posest meri 1454 ha, večino gozda. Agrarne reforme pred leti se je graščak izognil s tem, ker ima v Jurkloštru tovarno pohištva, a v Gračnici pa tovarno podpetnikov in parno žago. Izdelki iz tovarn so se prodajali deloma v tuzemstvu in v precejšnji množini v inozemstvu, predvsem v raznih angleških kolonijah. Ko je pred leti vsled pocenitve lesa in življenjskih potrebščin podjetnik znižal plače delavcem, je obenem objavil, da bo v primeru, da se cene lesu dvignejo, sam prostovoljno zvišal plače delavcem. Obljubiti in obljubo tudi izpolniti je za g. Falterja preveč. Delavci, ki imajo pri strojih nevarno delo, imajo moški na uro 2.50 din, a ženske 2 din. Delavstvo je organizirano v »Zvezl združenih delavcev« ni v »Jugoslovanski strokovni zvezi«. Zahtevalo je zvišanje plač za 30 p na uro, kar gotovo ni preveč. Lastnik o tem ni hotel ničesar slišati, objavil je samo 10 par poljaka na uro. Delavstvo na sramotno povišanje plače ni pristalo in tako je 22. septembra začelo stavkati. Vsa poštena javnost je na strani upravičenih zahtev delavcev in želimo, da tudi dosežejo svoje skromne zahteve.

Iz Nemčije. Zahvaljujem se za točno pošiljanje prelepega tednika »Slov. gospodar«. Šele sedaj sem spoznal, kolike vrednosti je dober katoliški tisk posebno tukaj v tujini, kjer preti nevarnost, zlasti naši mladini, da utone v brezversko temo, katera pokriva velik del Nemčije. Tudi mene je usoda pognala, da sem moral zapustiti premilo slovensko zemljo. Skoraj v vsaki številki »Slov. gospodarja« čitam članke o JNS, ki očitno kaže, česa vsega je zmožna. Slovenska mladina, pazi, da ne nasede na limanice! Kakor kaže, so se JNSarji oprijeli vere, da bi se s njeno pomočjo rešili iz pogubonosnih valov. Dobro se poznamo! Vemo, da naj bi bil konkordat voda na njihov mlin, ki je že dolgo časa brez posla in zaslužka; toda tukaj ne bo nič za-

služka. Srčne pozdrave pošiljam slovenski mladini in čitateljem »Slov. gospodarja«!

Peter Rešetar rešetari.

Vsebina sporazuma. Srbi so predložili Hrvatom sporazum enakopravnosti: enkrat bodo Srbi zgoraj, drugič pa Hrvatje in Slovenci spodaj.

Živković v strahu. V Parizu so ugrabili bivšega ruskega generala Millerja in odpeljali neznan kam. Zda se Živković boji, da bi se tudi njemu kaj takega zgodilo. Jaz kot njegov prijatelj pa mu svetujem, da naj se nič ne boji. JNS generali niti oddale ne pomenijo toliko kot bivši ruski carski generali.

Sporazum je podpisan. Tako so na veliko in na široko pisali ves pretekli teden. In res je bil podpisan, toda samo od ene strani, druga stran pa se je premislila. Tak sporazum imam tudi jaz s samo JNS.

O JNS! Zadnji čas čitam, da je JNS dobila nov prirastek z označbo O JNS. Zakaj dajejo samo eno ničlo zraven, res ne vem. Bolje bi bilo dve ničli!

Silno so predrzni! V »Večerniku« čitam sledeče: Naj ne bo člana mariborske O JNS, ki se ne bi udeležil zborovanja. Pridite, domovina in mladi kralj nas kliče! — Ker vem dobro, da naš vladar in naš mladi kralj ne kliče na zborovanja O JNS, bi le rad vedel, koga imajo ti ljudje za svojega kralja.

Poglobljena Ljubljana. Po vsej Sloveniji visijo plakati, ki kažejo na stroto Ljubljano. Na verigi je! Pravijo, da je ta veriga kriva, da se Ljubljana ne more razvijati. Rešitev je le v tem, da se vsa železnica poglopi pod Ljubljano. Meni se pa vsa stvar le malo čudna zdi. Jaz bi le svetoval, da bi se malo počakalo. »Jutro« piše, da se Ljubljana pogreza v klerikalne vode. Počakajmo, da se v redu in dovolj globoko pogreze, potem bo itak šla železnica preko Ljubljane in ne bo več napoti razvoju. Tisti denar pa porabimo raje za zvezo s štajersko po lepi beli cesti, pa se bo Ljubljana razvijala pod ali pa nad železnico!

Nespametni novinarji. Ko se je vrečal Mussolini iz Nemčije, so pisali novinarji, da je šel

domov praznih rok! Seveda je šel praznih rok, saj je imel celo vrsto takih s seboj, ki so mu kufre nesli!

Veliko ljudi. Göbbels, ki je v Nemčiji za velikega govornika, je dejal, da se je v Berlinu zbralo na štadijonu k političnemu zborovanju narodnih socialistov dva milijona ljudi, da jih je bilo še na ulicah tri milijone ljudi, da jih je poslušalo 150 milijonov ljudi. Ni pa poslušalo 1900 milijonov ljudi.

Paviljon Društva narodov se je podrli. Na pariški razstavi je vsakdo razstavil to, s čimer se je hotel pred vsem svetom postaviti. Mi smo recimo za Jugoslavijo razstavili eno bosansko kočico, da smo s tem pokazali visokost svoje kulture. Društvo narodov pa je razkazalo svoj poseben paviljon miru, ki naj kaže, kako solidno zida in dela ta draga svetovna organizacija. In sedaj se je ta paviljon zrušil. Društvo narodov je s tem nehote pokazalo resničen položaj svojega dela.

Na zvezdah prebivajo neznani narodi. Nov dokaz, da so na zvezdah ljudje, je doprinesla španska vojna. V Sredozemskem morju so namreč našli polno ladjo, ki so nepoznane narodnosti, torej iz nobenih držav na tem svetu. Ker pa so tukaj, morajo biti od nekkih narodov in držav izven naše zemlje. Pa naj še kdo reče, da vojne niso koristne za napredek človeštva!

Po telefonu boš tudi lahko gledal! Dosedaj smo lahko samo govorili po telefonu. V Nemčiji pa so sedaj našli aparate, da lahko istočasno tudi gledajo dotičnega, s komur na daljavo govorijo. Tistih aparatov, da bi človek točno videl položaj v Nemčiji, pa za enkrat niso dali v obrat.

Brezverci v ječi. V Rusiji je dal Stalin sedaj zapreti tudi celotni odbor brezverske organizacije. Stalin je videl, da ljudje, ki ne verujejo ne v Boga, tudi ne verujejo v vrage, pa se je hotel zavarovati pred njimi.

Sejmarji! Vzemite s seboj tudi Slomškove svetinje, ki jih ljudje tako želijo imeti! Lahko jih boste odprodali. Svetinje se dobijo v Cirilovi Maribor-Ptuj.

Več ko četrt ure je še ostala pri njem, nato pa je odhitela nazaj v Šmarje. Vso pot so ji vrele solze, in vendar ji je bila v srcu velika, tihla radost.

*

Dva dni pozneje — bilo je prelepo jasno jutro — so grofovega jagra pokopali. Imel je tak pogreb, kakor ga v Šmarju še niso pomnili. Tudi iz Kaple je prišlo mnogo ljudi, nekateri iz radovednosti, drugi iz usmiljenja, drugi zopet, ker so nenavadnega, drznega moža spoštovali.

Tudi solz ni bilo malo. Najbolj se je jokala mojster Gašpar, ki je po pogrebu dejal, da še svoj živi dan ni okusil toliko deževne moče pa še brez strehe je bil.

Veronika, ki so jo ta dan prvič videli v črni obleki, je bila čisto zadaj med ženskami. Polno radovednih oči se je oziralo za njo, ali ne eden ni opazil solze na njenem licu. Tem bolj pa se je jokala potem v svoji kamrici, kjer je nihče ni videl.

Vse leto in vso jesen, dokler ni zapadel sneg, je bil jagrov grob poln cvetja. Na vigred je bil zopet dehteč šopek tam, ali ta je bil zadnji. Ovenel je in trava se je razkošatila in prerastla gomilo. Kajti Veronike ni bilo več. Šla je v Celovec in postala nuna.

Malo pozneje so postavili na grob skromen križ. Kupil ga je jagra za spomin mojster Gašpar, ki je po dolgih sodnijskih obravnavah dobil, kar je za

Cenco ostalo. Tudi napis na križu je sestavil mojster Gašpar:

Tukaj počiva
JANEZ KRESNIK
grofov jagar
† 1757

Strašen ga dež je
na poti življenja ujel;
zdaj ga sam Jezus
pod streho nebeško je vzel.

Krčmarjevo Špelo je sodišče obsodilo na smrt in tako je končala svoje življenje na morišču. Zadnji dan pred smrtjo se je še spravila z Bogom. Nekaj tednov nato je dobila šmarska cerkev zopet vse dragotine.

Za gamse v planini zdaj nihče ni skrbel. Nekaj jih je poginilo, drugi so se razbežali ali pa so jih postrelili divji lovci. Le kakih štirideset jih je še ostalo.

Ojstre pa strmi slej ko prej v jasne višave in več ko sto let je minulo, da mu je zopet stopila človeška noga na vrh. Kadar pa se podi okoli njegove glave vihar, se stisnejo pastirji in drvarji v svoje kočice. Tedaj se jim ob prasketajočem ognju vzbuja spomin na grofovega jagra; kajti kdor koli je kdaj čul zgodbo njegovega življenja, je zlepa pozabiti ne more.

K O N E C

Nekaj iz zgodovine kitajskega mesta Kalgan

V sedanji japonsko-kitajski vojni so se polastili Japonci mesta Kalgan na severnem Kitajskem. Kalgan je oddaljen 200 km od bivše kitajske prestolnice Peking in je glavno mesto pokrajine Čahar. Mesto, ki se imenuje v kitajščini Cangklakou, je nad tisoč let staro tržišče svetovne trgovine ter leži ob tako zvanem »cesti čaja«, po kateri prenašajo karavane tovore čaja iz Kitajske v Sibirijo. Od Kalgana drži avtomobilska pot skozi puščavo Gobi v rusko Kjahto.

Citajte in širite
Slov. gospodarja!